

Obsah

Štúdie

Adriana ALEXYOVÁ

Vývoj teórií o vývoji biblického monoteizmu
a teória Marka S. Smitha 1-22

Federico GIUNTOLI

Večné Dávidove protirečenia. Prípad v 2 Sam 24,1-25 23-40

Blažej ŠTRBA

Od pohľadu k oslave okrídleného ochrancu. Teologická zmena
v žaltári prostredníctvom Ž 63,3-4 41-69

Jozef TIŇO

Knihy kroník a záverečná edícia žaltára: konfrontácia
rozdielnych teológií 70-80

Juraj FENÍK

ἐάν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς: Ježiš na zemi v Jn 21 81-111

Abstrakty a recenzie 112-133

Správy a oznamy 134-136

Studia Biblica Slovaca je časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Ročník VI (2014), číslo 1

Vydáva Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava 1, IČO 0039786510.

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín)

Redakčná rada: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) – Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) – Pavol FARKAŠ (Nitra) – Juraj FENÍK (Košice) – Sr. Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok) – Róbert JÁGER (Košice) – Jozef JANKOVIČ (Bratislava) – Róbert LAPKO (Košice) – Libor MAREK (Roma, I) – Milan SOVA (Bratislava) – Peter ŠOLTÉS (Oestrich-Winkel, D) – Jozef TIŇO (Bratislava) – František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie) – Pavel VILHAN (Badín) – Sr. Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Výkonný redaktor: Martina Korytiaková

Jazyková úprava: Anna Viglašová

Obálka: Michal Martinka

Na príprave publikácie sa podieľali aj Sinéad Martin a Milan Tomaga.

Príspevky v slovenčine alebo češtine, alebo knihy na recenziu prosíme adresovať na jednu z adries:

Redakcia *Studia Biblica Slovaca*, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), tel.: (00421) 048/418 26 02, redakcia@biblica.sk, www.biblica.sk,

František Trstenský, Teologický inštitút, Spišská Kapitula 6, 053 04 Spišské Podhradie (Slovakia), tel.: (00421) 053/419 41 80, f.trstensky@gmail.com.

Príspevky sa požadujú v elektronickej podobe (najlepšie pripojeným dokumentom e-mailu), podľa možnosti v textovom editore Microsoft Word (formát A4, typ písma Times New Roman, riadkovanie 1,5). Ak sú používané iné fonty písma pre hebrejštinu a gréčtinu ako v programe BibleWorks, tak upresniť aké, prípadne preposlať používaný font spolu s príspevkom. Príspevok typu štúdia, poznámka alebo reflexia musí byť doplnený zhrnutím nie dlhším ako 150 slov a jeho anglickou verziou, anglickým názvom príspevku, max. piatimi kľúčovými slovami v slovenčine a angličtine, zoznamom bibliografie podľa bibliografického štýlu a kontaktom na autora príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok a vykonať potrebnú jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov. Viac na www.biblica.sk.

Objednávky môžete poslať na mailovú adresu vydavateľa (kniznica@frcth.uniba.sk), redakcie (redakcia@biblica.sk) alebo knižnice Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Badíne (kniznica@xaver.sk).

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN

0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

S povolením Arcibiskupského úradu v Bratislave zo dňa 3. júna 2014

Prot. N. 2229/2014

Studia Biblica Slovaca

Printed in Slovakia, 6/2014.

Vychádza dvakrát do roka.

Cena: 6 €

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

Contents

Treaties

Adriana ALEXYOVÁ

The development of the theories on development of the biblical monotheism and the theory of Mark S. Smith 1-22

Federico GIUNTOLI

The eternal contradictions of David. The case of 2Sam 24:1-25 23-40

Blažej ŠTRBA

From contemplation to the praise of the winged guardian. A theological shift inside the Psalter in Ps 63:3-4 41-69

Jozef TIŇO

Chronicles and the Final Edition of the Psalter: Comparing the Theologies 70-80

Juraj FENÍK

ἐὰν ὕψωθῶ ἐκ τῆς γῆς: Jesus on the shore in John 21 81-111

Abstracts and reviews 112-133

Communications and references 134-136

Vývoj teórií o vývoji biblického monoteizmu a teória Marka S. Smitha

Adriana Alexyová

Zhrnutie

Článok uvádza, ako sa vyvíjali teórie o vývoji biblického monoteizmu: od evolučného a revolučného modelu po súčasnú širokú paletu teórií, ktoré sa dajú rozdeliť do troch skupín na základe obdobia, v ktorom sa monoteizmus podľa ich autorov vynoril v dejinách Izraela – pred exilom, v ranom Izraeli a v exile a po ňom. Pozornosť sa ďalej sústreďuje na teóriu Marka S. Smitha, ktorého môžeme zaradiť do prvej skupiny autorov, a na metódy, ktorými bol podľa neho vývoj biblického monoteizmu zaznamenaný: metódu duálneho procesu „konvergencie“ a „diferenciácie“ a novšiu metódu „kultúrnej pamäti a amnézie“.

Kľúčové slová: biblický monoteizmus, Izrael, kultúrna pamäť, doba železná.

Summary

The article states how theories about the development of biblical monotheism have developed: from evolutionary and revolutionary model to the current wide range of theories that can be divided into three groups based on the period when monotheism, according to their authors, emerged in Israel's history – before exile, in early Israel and in exile and beyond. Then attention is focused on the theory of Mark S. Smith who can be placed in the first group of authors, and on the methods by which, in his opinion, the development of biblical monotheism was recorded: the dual process of “convergence” and “differentiation” and a more recent method of “cultural memory and amnesia”.

Keywords: Biblical Monotheism, Israel, Cultural Memory, Iron Age.

Adriana Alexyová
Lužická 3
811 08 BRATISLAVA, Slovenská republika
adrianaalex@yaho.com

Večné Dávidove protirečenia

Prípád v 2 Sam 24,1-25

Federico Giuntoli

Zhrnutie

Tento príspevok je zameraný na vývoj obrazu Dávida v 2 Sam 24,1-25. Vzhľadom na mätúce nejasnosti, ktoré často poznačujú kráľove činnosti v rámci celej Dávidovej narácie (1 Sam 16–1 Kr 2), pozorne skúmaná je v tejto stati najmä charakteristika Dávida. Osobitná pozornosť sa venuje zvyklosti vyhlásenia „sčítania ľudu“ (v tejto kapitole nariadeného Dávidom), ako v biblickom kontexte, tak aj v kontexte starovekého Blízkeho východu, aby sa poukázalo na to, že v staroveku sčítanie ľudu často súviselo s hriechom a nečistotou.

Kľúčové slová: Dávid, charakteristika, sčítanie ľudu, biblická teológia, staroveký Blízky východ.

Summary

This paper focuses on the development of the image of David in 2Sam 24:1-25. Given the perplexing ambiguities that often mark the king's actions within the entire David Narrative (1Samuel 16–1Kings 2), the particular characterization of David in this passage will be carefully examined. Special attention will be given to the practice of calling for a “census” (ordered by David in this chapter) in both the biblical context and that of the ancient Near East, in order to illustrate that in antiquity a census was often associated with sin and impurity.

Keywords: David, characterization, census, biblical theology, ancient Near East.

Federico Giuntoli
Pontificio Istituto Biblico
Via della Pilotta 25
I-00187 ROMA, Italia

Od pohľadu k oslave okrídleného ochrancu

Teologická zmena v žaltári prostredníctvom Ž 63,3-4*

Blažej Štrba

Zhrnutie

Žalm 63, nazývaný aj svedok žalmovej nábožnosti, je literárnou perlou žaltára. Predmetom predloženej štúdie sú niektoré jedinečné vyjadrenia v Ž 63 a jej cieľom je určiť ich význam v žalme v kontexte žaltára a aproximatívne stanoviť obdobie záverečnej redakcie žalmu. Po návrhu štruktúry žalmu sa kladie dôraz na tri stredové strofy (vv. 3-9). Najprv je analyzovaný blízky literárny kontext kľúčového teologického vyjadrenia vo v. 4a. Následne sú skúmané obraz púšte a metaforika okrídleného JHWH na pozadí žaltára. Teologicky kľúčové vyjadrenie, že Božia vernosť je lepšia než život, je spojivom teologickej zmeny v rámci žaltára, ktorá bola identifikovaná vo vv. 3-4. Dve slovesá – „vidieť“ רָאָה (v. 3a) a „oslavovať“ חַדַּשׁ I (v. 4b) – signalizujú tento teologický obrat, ktorý opisuje vnútorný prechod oranta od pohľadu k oslave. Na pozadí žalmového úvodu vyhnaného kráľa na púšti a na základe starostlivého využitia relatívne nových termínov, najmä v žaltári, datovanie záverečnej redakcie Ž 63 spadá nie skôr ako do 5. stor. pred Kr.

Kľúčové slová: ikonografia okrídleného JHWH, Ž 63, kontemplácia, oslava, teológia žaltára.

Summary

Psalm 63 is known to represent one of the finest testimonies of Psalter piety and it is a literary pearl among the Psalms. The present study is focused on some unique expressions of Ps 63 and aims to determine their significance in the psalm and within the context of the Psalter and suggests an approximate period for the final redaction of the psalm. After proposing a structure, emphasis is put on three central strophes (vv. 3-9). First, the immediate literary context of the given theological key expression in v. 4a is analysed and then the imagery of the desert and the metaphors of the winged YHWH, present in the psalm, are examined against the background of the Psalter. The statement that God's faithfulness is better than life is in a hinge of theological change within the Psalter that has been identified in vv. 3-4. The two verbs – "see" רָאָה (v. 3a) and "celebrate" חַדַּשׁ I (v. 4b) – mark this theological shift that describes the interior movement of an orant from admiration to praise. Against the background of the introductory verse of the Psalm on the exiled king in the desert and on the bases of the careful use of the relatively new terms especially within the Psalter, the proposal situates the final redaction of the Psalm no earlier than the 5th century B.C.

Keywords: Iconography of a winged YHWH, Ps 63, contemplation, praise, theology of the Psalter.

Blažej Štrba
Banská 28
97632 BADÍN, Slovenská Republika
blazejstrba@xaver.sk

Knihy kroník a záverečná edícia žaltára

Konfrontácia rozdielných teológií

Jozef Tiňo

Zhrnutie

Autor článku argumentuje, že metóda, s ktorou autor Kníh kroník pristupoval k prepisovaniu histórie, sa dá porovnať s metódou, ktorou závereční editori MT žaltára vytvárali ucelený korpus žalmov. V oboch prípadoch sa tak dá vystopovať a porovnať teológia daných protagonistov, ktorá sa v tomto prípade prejavuje v ich vzťahu k potrebe obnovenia Dávidovho kráľovstva v období Druhého chrámu. Zatiaľ čo autor Krn vidí budúcnosť Izraela ako naplnenie dynastického prísľubu daného kedysi Dávidovi, závereční editori žaltára sa vracajú k staršiemu obdobiu a veria, že prísľuby dané Dávidovi prešli po páde kráľovstva na celý ľud Izraela. Izrael už má byť konštituovaný výlučne ako teokracia, nie ako monarchia.

Kľúčové slová: raný judaizmus, teológia, Knihy kroník, žaltár.

Summary

The author of the present article argues that methodologies of both the author of Chronicles and the final editors of Masoretic Psalter are comparable. By such a comparison we can further trace theology which in this case reveals an attitude of Chronicles and the final edition of the Psalter respectively with regard to a restoration of the Davidic kingdom in Israel of the Second Temple Period. Chronicles portray future Israel as an entity constituted upon the Dynastic promise given to David, while Masoretic Psalter as a whole presents Israel constituted as a theocracy, with no place for a Davidic king there.

Keywords: Early Judaism, theology, Chronicles, Psalter.

Jozef Tiňo

Teologická fakulta Trnavskej univerzity

Katedra biblických a historických vied

Kostolná 1

814 99 BRATISLAVA, Slovenská Republika

jozef.tino@truni.sk

ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς: Ježiš na zemi v Jn 21

Juraj Feník

Zhrnutie

Jánovo evanjelium obsahuje trojité oznámenie Ježišovho vyzdvihnutia ako narážku na jeho smrť a vzkriesenie (3,14; 8,28; 12,32-34). Aj keď sa v týchto predikciách predpokladá vyzdvihnutie Ježiša od zeme, záver evanjelia k nim stojí v značnom kontraste, pretože situuje Ježiša na zem, ktorá predstavuje priestor pre dej posledných perikop evanjelia a je v texte 21,1-14 štyrikrát zdôraznená. Na zemi najprv stojí vzkriesený Ježiš (21,4) a potom na ňu vystupujú učeníci (21,8-9) a Peter, ktorý na ňu vyťahuje ulovené ryby symbolizujúce ľudí (21,11). Perikopa stretnutia vzkrieseného Ježiša s učeníkmi na brehu Tiberiadskeho jazera, už mnohokrát podrobená detailnej exegéze z rôznych uhlov, je v tomto príspevku analyzovaná s koncentráciou na prvok zeme ako priestoru pre Ježiša a ľudí.

Kľúčové slová: kristológia, vzkriesenie, priestor, zem, obraznosť.

Summary

John's Gospel features three predictions of Jesus being lifted up as a circumlocution for his death and resurrection (3,14; 8,28; 12,32-34). The wording of these predictions implies an elevation of the crucified/risen Jesus from the earth. The ending of the gospel, however, creates a remarkable contrast to those announcements as it strikingly situates the risen Jesus on the shore by the lake of Tiberias. The final pericopes take place on the ground, an element highlighted four times in 21,1-14. As the story unfolds, Jesus stands on the shore (21,4), the disciples who are not far from the shore disembark on the land (21,8-9), and, finally, Peter hauls the net full of fish symbolizing human beings on the shore. The episode depicting the encounter between the risen Jesus and the disciples on the shore of Tiberias has been scrutinized from different angles. This essay aims to contribute to an ongoing debate on John 21 by focusing on the element of the land as the place uniting the risen one with his disciples.

Key words: christology, resurrection, space, land, imagery.

Juraj Feník
Teologická fakulta v Košiciach
Hlavná 89
041 21 KOŠICE, Slovenská Republika
juraj.fenik@ku.sk

ABSTRAKTY

Abstrakty

Liber Annuus LIX (2009)

Hlavná časť ročenky františkánskej Fakulty biblických vied a archeológie v Jeruzaleme, nazývanej aj Studium Biblicum Franciscanum (SBF), obsahuje 18 vedeckých príspevkov (9-562) a ich stručné zhrnutia (563-572). Nasledujú recenzie odborných publikácií (573-636), zoznam prijatých kníh (637-645) a stručná správa o činnosti fakulty v akademickom roku 2008 – 2009 (647-656). Posledné stránky ročenky (657-665) prinášajú prehľad obsahu periodika *Liber annuus* za roky 1981 – 2008 a tiež dve mapy z archeologického výskumu mesta Magdala/Tarichae. Publikácia je prístupná k nahliadnutiu v knižnici Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Badíne.

9-26: **Alviero Niccacci: Esodo 15. Esame letterario, composizione, interpretazione.** Dnes už emeritný profesor A. Niccacci v predloženej štúdiu robí detailný a súčasne i literárne komplexný rozbor známej i ťažkej state. Zaoberá sa známym textom Ex 15,1-18, piesňou, ktorá poeticky oslavuje prechod Božieho ľudu Trstinovým morom, t. j. udalosťou, ktorá bola vyrozprávaná pred piesňou dejinne. Pieseň je skúmaná z hľadiska štruktúry, filológie, zloženia, štýlu a jej aktuálnej perspektívy. Kompozícia sa skladá z dvoch proklamácií viery a/alebo Božej chvály (vv. 1-3 a 11), ktoré obopínajú prechod cez more (vv. 1-12) a z vedenia vyvoleného ľudu smerom do Zaslúbennej zeme (vv. 13-18). Správna analýza slovesných tvarov je fundamentálna pre ...

Blažej Štrba

RECENZIE

DUBOVSKÝ, Perer (ed.) et al.: *Marek (Komentáre k Novému zákonu 1)*, Trnava: Dobrá kniha, 2013. 1036 s. ISBN 978-80-7141-792-7.

V rámci veľkého projektu vydávania komentárov k jednotlivým knihám Písma svätého, ktorý bol koncipovaný od r. 2004 a bol už realizovaný zatiaľ vo troch sväzcích komentárov ke Starému zákonu (*Genezis* 2008, *Abdiáš, Jonáš, Micheáš* 2010 a *Exodus* 2013), bol publikovaný 1. svazek komentárov k Novému zákonu. Jedná sa o imponujúce dielo ako do rozsahu, tak i čo do počtu osôb, ktoré sa na ňom podieľali. Okrem editora P. Dubovského sú na s. 5 uvedené mená 25 autorov, jednej jazykovej redaktorky a dvoch recenzentov.

Jedná sa o dielo, ktoré predstavuje nejen dôkladný komentár k Markovu evanjeliu, ale má mnohým širší záber. Zpracováva široké spektrum literatúry v niekoľkých jazykoch. Využíva predovšetkým takmer 40 komentárov k Markovu evanjeliu, medzi nimiž neschádzajú najnovšie významné komentáre v angličtine, nemčine, francúzštině, italštině a ďalších jazykoch, ale príslušné miesta majú tiež špeciálne články k problémom interpretácie evanjelia podľa Marka. V závere diela je pripojený slovenský preklad syrského prekladu Markova evanjelia (s. 994-1036).

Základom celého diela je slovenský preklad biblického textu, ktorý je prezentovaný po jednotlivých perikopách. Za prekladom nasledujú textové poznámky, ktoré vysvetľujú dost podrobne význam vzťahov řeckého textu a jeho preve-dení do slovenštiny. Potom je pripojený vlastný komentár k jednotlivým veršom. Do neho sú zahrnuté tiež informácie o interpretácii daných miest cirkevnými Otcami a odkazy na spracovanie tematiky v apokryfoch. Tým ovšem interpretácia nekončí...

Ladislav Tichý

KRÁĽOVÁ, Dagmar: *Oči všetkých sa upierali na neho. Náčrt integrálnej evanjelizácie v Lukášovom evanjeliu*, Ružomberok: Katolícke biblické dielo, 2013. 224 strán. ISBN 978-80-89120-41-3.

Monografia sa zakladá na dizertačnej práci autorky na RKCMBF UK v Bratislave pod vedením ThDr. Ing. Jozefa Jančoviča, PhD. Obsahuje 230 strán. Na štvrtej až šiestej strane je zhrnutie, v slovenčine i v angličtine, na ôsmej až deviatej sa nachádza obsah a desiatu až jedenásta strana obsahuje zoznam použitých skratiek. Po úvode (str. 12-29) nasledujú tri časti monografie (str. 30-204), záver (str. 205-208) a bibliografia (str. 209-228).

V *úvode* sa dočítame, že v práci je aplikovaný psychologický prístup k textom Lukášovho evanjelia zameraný na kognitívne (vnímanie a intelektuálna činnosť), emocionálne a konatívne (intenzionálna činnosť) procesy jednotlivca (str. 22-29) podoprený niektorými základnými prvkami naratívnej literárnej metódy (str. 20).

V *prvej časti* autorka venuje osobitnú pozornosť výrazu „evanjelizovať“, predstavuje jeho pozadie a potom používanie u Lukáša (str. 30-43), približuje charakteristiku Lukášovho evanjelia po stránke literárneho spracovania i teolo-gických akcentov...

Jaroslav Rindoš

TRSTENSKÝ, František: *Prvý a Druhý list Solúnčanom. Exegeticko-teologická analýza*, Ružomberok: Katolícke biblické dielo, 2013. 176 s. ISBN 978-80-89120-39-0.

František Trstenský ako obdivovateľ apoštola Pavla a usilovný biblický bádateľ sa podujal najprv predstaviť osobu apoštola národov v monografii *Život apoštola Pavla* (2011) a postupne zmapovať aj časť jeho literárneho diela v mono-grafii *Pavlove listy z väzenia* (2012). Predložená monografia je teda cieľným pokračovaním autorovho úsilia vydať ďalšie monografie venované ostatným Pavlovým a pavlovským listom. V slovenčine doteraz diela podobného zamerania a rozsahu absentovali, preto je autorova činnosť vítaná najmä zo strany študentov teológie, ale i záujemcov o hlbšie ucelené poznanie Pavla a jeho tvorby v rodnom jazyku. V češtine je podobným ojedinelým počínom tvorba Českého ekumenického komentára k Novému zákonu, v edícii ktorého vyšli k Pavlovi zatiaľ iba komentár k Listu Efezanom od Petra Pokorného (2006) a k Prvému listu Solúnčanom od Mirei Ryškovej (2007). Je preto legitímnou snaha autora zaplniť tento prázdny priestor (na Slovensku i v Čechách, najmä v oblasti Nového zákona) vlastnou tvorbu.

Už v prvej spomenutej monografii si autor jasne zdefinoval metodo-logický postup práce. Úctyhodná je nielen rýchlosť, s akou doposiaľ tvoril každú novú monografiu, ale aj nadhľad, s akým bol schopný podať syntézu najdôležitejších prameňov svetovej úrovne. Autor sa „nešetrí“ v siahaní po bohatej zahraničnej literatúre, no neobchádza ani tú slovenskú, i keď...

Pavel Vilhan

SPRÁVY A OZNAMY

Seminár permanentnej formácie pre prednášajúcich exegétov

V dňoch 20. – 24. januára 2014 sa na pôde Pápežského biblického inštitútu (ďalej PBI) v Ríme (Taliansko) uskutočnil vedecký seminár pre exegétov a prednášajúcich Sväté písmo zameraný na tému Pentateuch. Bol to už 3. ročník úspešného projektu, ktorý PBI odštartoval v r. 2012 s cieľom priblížiť skúmajúcim Sväté písmo a biblistom, pôsobiacim v teologických vzdelávacích inštitúciach, najnovšie trendy v oblasti biblického výskumu. Seminár, ktorý je striedavo orientovaný na starozákonnú a novozákonnú problematiku (r. 2012: profetizmus [najmä Izaiáš a Jeremiáš]; r. 2013: Jánova literatúra [Evanjelium podľa Jána, Jánove listy, Apokalypsa]), zaznamenal tento rok rekordný počet účastníkov (vyše 100). Nepochybne k takému veľkému záujmu zo strany biblistov prispela samotná téma – Pentateuch, ktorá bola prezentovaná ...

Mychaylyna Klusková

Nový rektor Pápežského biblického inštitútu

Pápež František vymenoval 21. mája 2014 nového rektora Pápežského biblického inštitútu v Ríme. Stal sa ním P. Michael Francis Kolarcik SJ, ktorý do trojročného funkčného obdobia nastúpi 17. septembra 2014. P. Kolarcik je Kanadčan slovenského pôvodu...

Blažej Štrba

Professor Massimo Grilli na Slovensku

Katolícke biblické dielo už niekoľko rokov organizuje prednášky zahra-ničných biblistov, ktorí prichádzajú na Slovensko podeliť sa o svoje skúsenosti a poznanie Božieho slova. Bude tomu tak aj v tomto roku, aj keď na rozdiel od predchádzajúcich rokov pozvánka nebola nasmerovaná do Jeruzalema, ale do Ríma. Pozvanie prijal don Massimo Grilli, profesor Pápežskej univerzity sv. Gregora v Ríme, a navštívi Slovensko v dňoch 6. – 11. októbra 2014.

Prof. Massimo Grilli dokončil licenciátne (1983) a neskôr doktorandské štúdium (1992) na Pápežskom biblickom inštitúte v Ríme. Od roku 1988 pôsobí na Pápežskej univerzite sv. Gregora v Ríme, najprv na Inštitúte náboženských vied a od roku 1998 ako profesor Teologickej fakulty, kde v rokoch 2001 – 2012 viedol katedru biblickej teológie. Hlavnou témou jeho vedeckej a pedagogickej činnosti sú synoptické evanjeliá. Venuje sa tiež problematike pragmatickej lingvistiky a jej aplikácie na biblické texty...

Iveta Fides Strenková CJ
riaditeľka KBD
Katolícke biblické dielo
Hrabovská cesta 1A
034 01 Ružomberok

Contents

Treaties

Adriana ALEXYOVA

The development of the theories on development of the biblical monotheism and the theory of Mark S. Smith 1-22

Federico GIUNTOLI

The eternal contradictions of David. The case of 2 Sam 24:1-25 23-40

Blažej ŠTRBA

From contemplation to the praise of the winged guardian.
A theological shift inside the Psalter in Ps 63:3-4 41-69

Jozef TIŇO

Chronicles and the Final Edition of the Psalter: Comparing the Theologies 70-80

Juraj FENÍK

ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς: Jesus on the shore in John 21 81-111

Abstracts and Reviews 112-133

Communications and references 134-136

Obsah

Štúdie

Adriana ALEXYOVÁ

Vývoj teórií o vývoji biblického monoteizmu a teória Marka S. Smitha	1-22
--	------

Federico GIUNTOLI

Večné Dávidove protirečenia. Prípad v 2 Sam 24,1-25	23-40
---	-------

Blažej ŠTRBA

Od pohľadu k oslave okrídleného ochrancu. Teologická zmena v žaltári prostredníctvom Ž 63,3-4	41-69
---	-------

Jozef TIŇO

Knihy kroník a záverečná edícia žaltára: konfrontácia rozdielných teológií	70-80
--	-------

Juraj FENÍK

ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς: Ježiš na zemi v Jn 21	81-111
---	--------

Abstrakty a recenzie	112-133
-----------------------------------	---------

Správy a oznamy	134-136
------------------------------	---------